

Hermeneutika és filológia: A dolgot kell-e megérteni avagy a szöveget?

Hans-Georg Gadamer filozófiai elmélkedéseinek gyakori témája a filológia, mindenekelőtt ennek viszonya a filozófiához és a szellemtudományokhoz és saját filozófiai hermeneutikájához. A dolgozat első része arra tesz kísérletet, hogy Gadamer gondolkodásában ezeket a kapcsolatokat rekonstruálja. Ezt követi a második részben egy Magyarországon folyó vitával kapcsolatos esettanulmány, amelyben a Gadamer-i gondolatok két összefüggésben is jelen vannak: egyrészt mint az adott esettel kapcsolatos reflexiók, másrészt úgy is, mint e reflexió tulajdonképpeni tárgya. A filológia és a filozófia egymásba kapcsolódása és kölcsönös egymásra utaltságuk alkotja azt a közeget, amelyben Gadamer hermeneutikus filozófiája kibontakozik. Gadamer hermeneutikájának középpontjában lényegében a szöveg megértése áll, amennyiben a szöveg a dolognak és igazságának közvetítője, és kevésbé magának a szövegnek a tisztán filológiai jellegű textualitása. A dolgozat esettanulmánya Gadamer főművének egy szövegrészletével foglalkozik, ahol a szerző azt állítja, hogy a pietizmus, pl. Rambach, harmadik tagként egyfajta *subtilitas applicandi*-t állított a *subtilitas intelligendi*-hez és a *subtilitas explicandi* mellé. A magyarországi disszkuszió e megállapítást arra hivatkozva vitatja, hogy Rambachnál szó szerint csupán "sapienter adplicare" található nem pedig "subtilitas applicandi". A vita elemzéséből az következik, hogy még abban az esetben is, ha Rambachnál fenti kifejezés szó szerint nem volna megtalálható, kétség kívül bizonyos magának az *applikációnak* a pietizmus számára való jelentősége, ami sokféle módon bizonyítható. Végül is, ami voltaképpen a lényeg, az a dolgozat első részének szellemében kevésbé a puszta szó szerintiség, sokkal inkább a dolog maga.